

diersoort	Nota dierenwelzijn	Huidige stand van zaken
<p>Varkens</p>	<p><i>“Op basis van de indeling houderijsysteem, fokkerij en systeemkenmerk is een overzicht gemaakt van minder welzijnsvriendelijke methoden. Een aantal daarvan staat in Nederland al enige tijd ter discussie en kunnen worden gekwalificeerd als welzijnsongvriendelijk. Deze methoden zijn niet nodig en er bestaan alternatieven of deze kunnen worden ontwikkeld. Het gaat hierbij om het lange-afstand transport van levende dieren, de castratie van biggen(...). Voor deze methoden wordt gestreefd naar een (Europees) verbod.</i></p> <p>(...)</p> <p><i>Castratie van biggen Het gaat hierbij om de castratie van biggen om daarmee de «berengeur» die op kan treden te voorkomen. En marge van de Landbouwwraad van oktober 2001 is een aantal principeafspraken gemaakt over een mogelijk verbod op de castratie van biggen. Deze afspraken zijn gemaakt met Duitsland, Denemarken, Zweden en België. Er is een werkgroep gevormd om methoden te ontwikkelen die het castreren van biggen minder noodzakelijk maken. Deze werkgroep zal in mei/juni 2002 een rapportage voortbrengen op basis waarvan besluitvorming over een verbod op castratie zou moeten kunnen plaatsvinden. De Europese Commissie wordt nauw betrokken bij het initiatief en er vindt afstemming plaats tussen de activiteiten van de Europese Commissie en de werkgroep.”</i></p>	<p>In de intensieve veehouderij:</p> <ul style="list-style-type: none"> - varkens kunnen niet wroeten. - Ze zien geen gras of modder. - Slapen en ontlasten moeten ze op dezelfde plek doen. - In de natuur blijven biggen minimaal acht weken bij hun moeder. In de intensieve veehouderij slechts drie of vier weken. - In sommige gevallen gaan de dieren al na een aantal weken vetmesten op transport naar de andere kant van Europa. - Tijdens het vetmesten staan de varkens in kale hokken, met ieder tussen de 0,3 en 1 vierkante meter aan leefruimte. - De luchtkwaliteit in stallen is slecht, waardoor de helft van alle varkens longproblemen heeft. - Omdat een varken geen ruimte heeft om zijn natuurlijke gedrag te vertonen, raakt het dier verveeld en gefrustreerd. Om te voorkomen dat varkens hierdoor in elkaars staart bijten, wordt deze afgebrand. Dit gebeurt veelal zonder verdoving of pijnmedicatie. Het afleidingsmateriaal dat ze krijgen is ongeschikt. - Een deel van de varkens wordt (verdoofd) gecastreerd, om de zogenaamde berengeur te voorkomen. - 1 op de 6 varkens haalt de (slacht)leeftijd van 6 maanden niet. - Moedervarkens worden kunstmatig bevrucht. Een week voor de bevalling wordt ze klemgezet in een kraamkooi. Hiervan krijgt ze vaak doorligplekken. Zo krijgt ze ook haar biggen. 13% van de biggen sterft vroegtijdig. In drie jaar tijd bevalt een moedervarken gemiddeld 6 keer en krijgt daarbij 88 biggen. Een wild zwijn werpt gemiddeld een keer per jaar zo'n vier tot acht biggen. De moedervarkens zijn hierdoor vaak lichamelijk uitgeput. Vaak worden zeugen na drie tot vier jaren productie naar de slacht gebracht omdat de productieresultaten achteruitlopen, door ziekte of door kreupelheid. Of ze sterven vroegtijdig door (hitte)stress, ziekte en uitputting.

		<ul style="list-style-type: none"> - Veel ziektes worden niet adequaat behandeld. - In groepen zijn er dominante en onderdanige dieren. De onderdanige dieren zullen proberen de dominante dieren te ontwijken. Maar de meeste varkenshokken zijn kaal en vierkant waardoor er geen schuil- of vluchtmogelijkheden zijn. Onderdanige varkens, zoals varkens die ziek zijn of een verwonding hebben, zijn daarom vaak het slachtoffer van pesterijen en kunnen aan de gevolgen soms zelfs sterven. - In de natuur heeft een varken een aparte rustplaats, vreetplaats en een plek om te mesten. De rustplaats bevindt zich diep verscholen in lage struikgewassen. In de varkenshouderij hebben varkens vaak onvoldoende ruimte om een rustplaats in hun hok te maken. Varkens die willen rusten zullen hierdoor continu gestoord worden door varkens die actief zijn. Onvoldoende rust en slaapgebrek leidt tot stress, frustratie en uiteindelijk agressie. - Gemiddeld heeft 10% van de moederdieren een blaasontsteking. - Zeugen hebben net als hun nakomelingen, de vleesvarkens, de genetische eigenschap om extreem snel te groeien en altijd te willen eten. Zeugen worden, in tegenstelling tot vleesvarkens, echter beperkt gevoerd omdat de productieresultaten (het aantal biggen per jaar) achteruit lopen als zij teveel eten en te dik worden. Dragende zeugen hebben hierdoor continu een hongergevoel. Speciaal "welzijnsvoer" zorgt ervoor dat de honger minder ernstig is maar neemt het hongergevoel geenszins weg. Honger leidt tot asociaal, afwijkend en stereotiep gedrag, zoals loos kauwen, tongspelen en schuimbekken.
Vleeskippen	<i>"Op basis van de indeling houderijsysteem, fokkerij en systeemkenmerk is een overzicht gemaakt van minder welzijnsvriendelijke methoden. Een aantal daarvan staat in Nederland al enige tijd ter</i>	<p>In intensieve mestkuikenhouderij:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De kippen groeien op zonder moeder. - De dieren komen niet of nauwelijks buiten.

	<p><i>discussie en kunnen worden gekwalificeerd als welzijnsvriendelijk. Deze methoden zijn niet nodig en er bestaan alternatieven of deze kunnen worden ontwikkeld. Het gaat hierbij om (...) de legkippen (...). Voor deze methoden wordt gestreefd naar een (Europees) verbod.</i></p> <p><i>(...)</i></p> <p><i>Vleeskuikenouderdieren</i> <i>Deze dieren worden beperkt gevoerd om een hoge uitval te voorkomen. Deze beperkte voeding levert een structureel hongergevoel op. Door de sector moet op de korte termijn worden overgegaan op een ander voedersysteem. Op de lange termijn moet worden uitgezien naar rassen die normaal en onbeperkt gevoed kunnen worden. De sector moet aangeven hoe dit wordt aangepakt. Planning ander voedersysteem: 2003</i></p> <p><i>Vleeskuikens</i> <i>Door eenzijdige selectie op groeisnelheid kunnen vleeskuikens binnen 42 dagen hun slachtgewicht bereiken. Een van de gevolgen is dat bij een behoorlijk aantal bedrijven de uitval te hoog is. De sector wordt gevraagd de afspraken i.k.v. de commissie Alders inzake de uitval en dichtheden te regelen. Een ontwikkeling naar langzaamgroeiende dieren is daarnaast zeer wenselijk.</i></p> <p><i>(...)</i></p> <p><i>Transport</i> <i>Beperking van de maximale transportduur tot 8 uur voorkomt vele welzijnsproblemen en vermindert de veterinaire risico's. Nederland maakt zich in Europees verband sterk voor beperking van de maximale reisduur van vier uur voor slachten gebruiksvet. De reisduur kan worden verlengd tot 8 uur indien voertuigen met aanvullende faciliteiten worden</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ze hebben weinig ruimte: minder dan 1 A4tje per kip (18-20 kuikens op een vierkante meter). - Veel dieren zijn ziek door hun snelle groei: in 41 dagen wordt een kuiken 2,3 kilo, te vergelijken met een kleuter met het gewicht van een volwassene. - De kippen staan in hun eigen poep. Ze hebben ammoniakbrandwonden zoals voetzoolzweren en brandhaken door te weinig beweging en vochtige, zure poepvloer. - Veel kuikens halen slachtleeftijd niet. - Veel kuikens zakken door hun poten door hun gewicht. - Veel antibioticagebruik om de dieren in leven te houden. - Bij vangen voor transport breken sommige dieren vleugels of poten. - De ouderdieren worden gefokt op vraatzucht. Om ze niet net zo snel te laten groeien als de vleeskuikens zelf, worden ze op een hongerdieet gezet.
--	---	---

	<p>gebruikt. Voor fokvee wordt gestreefd naar een reistijd van maximaal 48 uur mits wordt voldaan aan strenge voorwaarden. Het voorstel tot aanpassing van de transportrichtlijn (91/628) wordt medio 2002 door de EC naar buiten gebracht, en zal naar verwachting door de Deense voorzitter in de tweede helft van 2002 worden behandeld.”</p>	
<p>melkvee</p>	<p>“Melkvee Bij het melkvee komen veelvuldig ernstige klauwproblemen voor. Daarnaast laat het ligcomfort vaak te wensen over. Weidegang kan hier een positieve rol in spelen. Aan de sector wordt gevraagd een werkplan in te dienen hoe de welzijnsproblemen in deze sector zullen worden aangepakt. Bij diverse productiewijzen moet het dier middels ingrepen worden aangepast aan het productiesysteem. Soms om ernstiger welzijnsproblemen te voorkomen. Niettemin is het van belang dat dieren gehouden worden in systemen waarbij ze niet meer worden aangepast. Met de desbetreffende sectoren wordt contact opgenomen om te komen tot een werkplan.</p> <p>(...)</p> <p>Transport Beperking van de maximale transportduur tot 8 uur voorkomt vele welzijnsproblemen en vermindert de veterinaire risico's. Nederland maakt zich in Europees verband sterk voor beperking van de maximale reisduur van vier uur voor slachten gebruiksvee. De reisduur kan worden verlengd tot 8 uur indien voertuigen met aanvullende faciliteiten worden gebruikt. Voor fokvee wordt gestreefd naar een reistijd van maximaal 48 uur mits wordt voldaan aan strenge voorwaarden. Het voorstel tot aanpassing van de transportrichtlijn (91/628) wordt medio 2002 door de EC naar buiten gebracht, en zal naar</p>	<p>In de gangbare melkveehouderij:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wettelijk is niet geregeld dat koeien op een eigen ligplek moeten kunnen liggen, terwijl een koe tenminste 12-14 uur moet kunnen liggen. - bijna alle koeien groeien op zonder moeder. - Hun hoorns worden weggebrand. - Veel koeien (32%) en kalfjes komen nooit in de wei. Koeien die het hele jaar op stal staan hebben vaker last van pijnlijke ontstekingen aan de hoeven en uiers dan weidekoeien. - We importeren veel kalfjes uit het buitenland, wat betekent dat ze heel jong al lange internationale transporten meemaken. - Een melkkoe produceert gemiddeld 9.000 liter melk per jaar, met uitschieters tot wel 14.000 liter. Dat kost ontzettend veel energie en dat houdt ze dan ook niet lang vol. 50 tot 70 procent van alle melkkoeien moet rond een leeftijd van vier of vijf jaar naar het slachthuis, vanwege gezondheids- of vruchtbaarheidsproblemen. De economisch optimale leeftijd van koeien ligt tussen de 10 en 14 lactaties. In de gangbare melkveehouderij lukt dat niet: daar gaan melkkoeien bij verminderde vruchtbaarheid, een lagere melkproductie of toenemende gezondheidsproblemen al op jonge leeftijd naar het slachthuis. Vaak zijn ze dan slechts vijf jaar oud. Melkkoeien leven in 2017 ten opzichte van 2006 zelfs een paar maanden korter (zie hierover ook de bijlage over levensduur van koeien). - Melkkoeien krijgen ieder jaar een kalfje. Zo blijft de melkproductie hoog. Het merendeel van deze

	<p><i>verwachting door de Deense voorzitter in de tweede helft van 2002 worden behandeld.”</i></p>	<p>kalfjes is een ‘restproduct.’ De stiertjes geven tenslotte geen melk en groeien niet snel genoeg om er biefstuk van te maken. Dus worden zij vetgemest en geslacht voor kalfsvlees.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vleeskalveren komen na een paar weken met vier tot acht andere kalfjes in een kleine box. Daar hebben zij 1,8 vierkante meter voor zichzelf. De vloer van de box is vaak hard en kaal. - Het antibioticagebruik bij vleeskalveren is hoog. - Er zijn veel kalveren met luchtweginfecties en diarree. - Meer dan de helft van de vleeskalfjes in Nederland krijgt een speciaal dieet met weinig ijzer. Ze krijgen dan bloedarmoede waardoor het vlees licht roze is: blank kalfsvlees. Dit onnatuurlijke dieet veroorzaakt maag- en darmaandoeningen. De meeste Nederlandse supermarkten verkopen blank kalfsvlees met één Beter Leven-ster van de Dierenbescherming. Deze kalfjes hebben geen ernstige bloedarmoede, maar ook zij krijgen ongezond weinig ijzer in hun eten. - meer dan de helft van de witvleeskalveren heeft beschadigde longen. Een derde van hen krijgt tijdens hun leven borstvliesontsteking, een zeer pijnlijke ontsteking in de borstholte. Bij rosékalveren heeft tweederde beschadigde longen, en de helft krijgt borstvliesontsteking. - op Nederlandse boerderijen komt meer dan 13% van de kalfjes om het leven voor ze een jaar oud zijn.
<p>geiten</p>	<p><i>“Op basis van de indeling houderijsysteem, fokkerij en systeemkenmerk is een overzicht gemaakt van minder welzijnsvriendelijke methoden. Een aantal daarvan staat in Nederland al enige tijd ter discussie en kunnen worden gekwalificeerd als welzijnsongvriendelijk. Deze methoden zijn niet nodig en er bestaan alternatieven of deze kunnen worden ontwikkeld. Het gaat hierbij om het lange-afstand transport van levende dieren, (...). Voor deze</i></p>	<p>In de gangbare geitenhouderij:</p> <ul style="list-style-type: none"> - veel geiten worden direct na de geboorte bij hun moeder weggehaald en onthoofd. - Bijna alle geiten komen nooit buiten. - Een kwart van de lammetjes sterft vroegtijdig. - De lammetjes hebben meestal weinig ruimte in de stal. - Jaarlijks komen zo’n 80.000 mannelijke lammeren op bokkenmesterijen. Daar is de ziektedruk hoog en een sterftcijfer van gemiddeld 10-20%. De laatste ontwikkeling is dat de sector meer

	<p><i>methoden wordt gestreefd naar een (Europees) verbod.</i></p> <p><i>(...)</i></p> <p><i>Transport</i> <i>Beperking van de maximale transportduur tot 8 uur voorkomt vele welzijnsproblemen en vermindert de veterinaire risico's. Nederland maakt zich in Europees verband sterk voor beperking van de maximale reisduur van vier uur voor slachten gebruiksvee. De reisduur kan worden verlengd tot 8 uur indien voertuigen met aanvullende faciliteiten worden gebruikt. Voor fokvee wordt gestreefd naar een reistijd van maximaal 48 uur mits wordt voldaan aan strenge voorwaarden. Het voorstel tot aanpassing van de transportrichtlijn (91/628) wordt medio 2002 door de EC naar buiten gebracht, en zal naar verwachting door de Deense voorzitter in de tweede helft van 2002 worden behandeld."</i></p>	<p>jonge dieren in eigen bedrijf op wil gaan fokken.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Melkgeiten hebben 1,1-1,3 vierkante meter ruimte per geit. - Het merendeel van de geiten en schapen wordt onverdoofd geslacht als halalvlees.
<p>konijnen</p>	<p><i>"Op basis van de indeling houderijsysteem, fokkerij en systeemkenmerk is een overzicht gemaakt van minder welzijnsvriendelijke methoden. Een aantal daarvan staat in Nederland al enige tijd ter discussie en kunnen worden gekwalificeerd als welzijnsonvriendelijk. Deze methoden zijn niet nodig en er bestaan alternatieven of deze kunnen worden ontwikkeld. Het gaat hierbij om (...) de kooi-systemen bij de konijnenhouderij (...). Voor deze methoden wordt gestreefd naar een (Europees) verbod.</i></p> <p><i>(...)</i></p> <p><i>Konijnen</i> <i>In de konijnenhouderij treden diverse gezondheids en welzijnsproblemen op. Deze ontstaan met name door de draadgazen kooien waarin de dieren worden gehouden en door het veelal ontbreken van</i></p>	<p>In de intensieve konijnenhouderij:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Konijnen hebben weinig afleiding of ruimte: Er zitten 14- 17 dieren op een m2. Ze zijn chronisch verveeld, omdat ze niet kunnen huppelen en knagen. Daardoor vertonen ze veel afwijkend gedrag, zoals rondjes draaien, kopschudden, haarplukken en gaasknagen. - De dieren hebben geen buitenlucht. - Moederdieren werpen 7 nesten per jaar. Zij hebben vaak ontstekingen aan hun voetzolen, buik- en melkklierontstekingen en stress. Zij leven daardoor niet lang: ongeveer een jaar. - Een op de zes konijnen overlijdt vroegtijdig. Dit komt voornamelijk door ziektes en stress. Veel konijnen hebben problemen met spijsvertering, ademhaling, reproductie en beschadiging door hun huisvesting. - In 2015 werden 1,2 miljoen konijnen levend geëxporteerd naar slachterijen in België en Frankrijk. Er is geen slachterij in Nederland, wel in België.

	<p><i>groepshuisvesting. Voor de kooisystemen zal een verbod, al dan niet in EU-verband, worden voorbereid. Indien de sector binnen een half jaar met een alternatief plan komt die de welzijnsproblemen op een andere manier oplossen kan dit nog worden herzien. Planning verbod op de kooihuisvesting: 2003.</i></p> <p><i>Transport</i> <i>Beperking van de maximale transportduur tot 8 uur voorkomt vele welzijnsproblemen en vermindert de veterinaire risico's. Nederland maakt zich in Europees verband sterk voor beperking van de maximale reisduur van vier uur voor slachten gebruiksvet. De reisduur kan worden verlengd tot 8 uur indien voertuigen met aanvullende faciliteiten worden gebruikt. Voor fokvet wordt gestreefd naar een reistijd van maximaal 48 uur mits wordt voldaan aan strenge voorwaarden. Het voorstel tot aanpassing van de transportrichtlijn (91/628) wordt medio 2002 door de EC naar buiten gebracht, en zal naar verwachting door de Deense voorzitter in de tweede helft van 2002 worden behandeld."</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Grootouderdieren komen van een bedrijf in Frankrijk.
<p>legkippen</p>	<p><i>"Op basis van de indeling houderijsysteem, fokkerij en systeemkenmerk is een overzicht gemaakt van minder welzijnsvriendelijke methoden. Een aantal daarvan staat in Nederland al enige tijd ter discussie en kunnen worden gekwalificeerd als welzijnsongevriendelijk. Deze methoden zijn niet nodig en er bestaan alternatieven of deze kunnen worden ontwikkeld. Het gaat hierbij om (...) de kooisystemen bij de konijnenhouderij en de legkippen (...). Voor deze methoden wordt gestreefd naar een (Europees) verbod.</i></p> <p style="text-align: center;">(...)</p> <p><i>Legkippen</i></p>	<p>In de intensieve legkippenhouderij:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Deze kippen zijn opgegroeid zonder moeder. - De dieren komen niet of nauwelijks buiten. - De kippen leven dicht op elkaar, gebrek aan ruimte en afleiding zorgt ervoor dat ze elkaar tot bloedens toe verwonden. Ze hebben iets meer dan een A4tje leefruimte per kip in een kooi- of koloniehuisvesting. De kip kan amper haar vleugels strekken. Ze kan geen stofbad nemen of rondscharrelen. - Bij het vangen voor transport krijgen sommige hennen botbreuken. - Haantjes worden na de geboorte vergast of levend vermalen.

	<p>Een (verrijkte) kooi zonder aanvullende maatregelen biedt onvoldoende welzijn voor de legkippen (geen strooisel voor scharrelen, bodempikken en stofbaden/te weinig ruimte voor normaal bewegen en liggen). Het is daarom gewenst direct over te gaan van de legbatterij naar alternatieve systemen. Hierbij wordt de verrijkte kooi overgeslagen. Dit is reeds opgenomen in het Legkippenbesluit. Planning inwerkingtreding: 2002.”</p>	
<p>Vleeskoeien</p>	<p>“Dikbillen Problemen, onder andere aan het bewegingsapparaat, die worden veroorzaakt door de te snelle groei moeten worden opgelost door de sector. Daarnaast wordt de sector gevraagd de afspraken gemaakt in het kader van de commissie Alders te regelen. Een ontwikkeling naar langzamer groeiende dieren is daarnaast zeer gewenst en zal waar mogelijk worden ondersteund. De dikbilrundersen zijn zodanig gefokt t.b.v. de vleesproductie dat bij sommige stamboeken routinematig keizersnede moet plaatsvinden. Daarnaast worden de dieren te zwaar om goed te kunnen staan in dien de slacht «te laat» plaatsvindt. De sector zal aan moeten geven hoe tot een oplossing gekomen kan worden.</p> <p>(...)</p> <p>Transport Beperking van de maximale transportduur tot 8 uur voorkomt vele welzijnsproblemen en vermindert de veterinaire risico's. Nederland maakt zich in Europees verband sterk voor beperking van de maximale reisduur van vier uur voor slachten gebruiksvee. De reisduur kan worden verlengd tot 8 uur indien voertuigen met aanvullende faciliteiten worden gebruikt. Voor fokvee wordt gestreefd naar een reistijd van maximaal 48 uur mits wordt voldaan aan strenge</p>	<p>In de gangbare vleeskoehouderij:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bijna alle koeien groeien op zonder moeder. - De hoorns worden weggebrand. - Veel koeien en kalfjes komen nooit in de wei: bij dikbillen lopen de moeder en de kalfjes buiten, maar na een jaar gaan de kalfjes op stal en blijven daar. - We importeren veel kalfjes uit het buitenland, wat betekent dat ze heel jong al lange internationale transporten meemaken. - Sommige rassen – de zogenaamde dikbillen – zijn zelfs doorgefokt op een erfelijke afwijking: de spieren groeien extra snel. Vanwege het doorfokken, is een natuurlijke bevalling vaak niet mogelijk – het bekken van de moederkoe is te smal voor een natuurlijke bevalling. Met een lang, pijnlijk herstel en grote kans op ontstekingen en bloedingen als gevolg. Moederkoeien moeten dit soms 4 keer doormaken. 85-90% van de dikbil-kalfjes komt ter wereld met een keizersnede. - Er zijn geen richtlijnen voor de stallen waarin vleesrundersen worden gehouden. Het merendeel wordt op stro gehouden, maar er worden ook dieren gehouden op enkel beton of roosters. Kreupelheid, pootproblemen en beschadigde gewrichten komen dan ook vaak voor. - De ruimte per dier varieert sterk: soms heeft een stier van 500 kilo slechts vijf vierkante meter om op te leven.

	<p>voorwaarden. Het voorstel tot aanpassing van de transportrichtlijn (91/628) wordt medio 2002 door de EC naar buiten gebracht, en zal naar verwachting door de Deense voorzitter in de tweede helft van 2002 worden behandeld.</p> <p>(...)</p> <p><i>Kalveren</i> <i>Bij de witvleesproductie worden de kalveren eenzijdig gevoederd om de gewenste kleur van het vlees te verkrijgen. Gevolg is dat de dieren hun magen niet kunnen ontwikkelen/gebruiken. Dit doet afbreuk aan de intrinsieke waarde van het dier. De sector dient een plan van aanpak in te leveren om dit probleem op te lossen.”</i></p>	
--	---	--

Bronnen:

- Wakker Dier, <https://www.wakkerdier.nl/>
- Varkens in Nood, <https://www.varkensinnood.nl/>
- Eyes on Animals, <https://www.eyesonanimals.com/nl/>
- Dier&Recht, <https://www.dierenrecht.nl/>
- Konijn in Nood, <http://www.konijninnood.nl/>
- NVWA, <https://www.nvwa.nl/>
- Dierenbescherming, <https://www.dierenbescherming.nl/>
- CRV jaarstatistieken Nederland 2017 (dit is als bijlage bij het initiatiefvoorstel gevoegd)